

Voorstel aan de gemeenteraad

Programmabegroting 2023

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Ankie Reijnen
Kenmerk	10406834
Vergaderdatum Raad	10 november 2022
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

1. De programma's vast te stellen waarin is opgenomen
 - de doelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten uitgedrukt in indicatoren ("Wat willen we bereiken?")
 - de wijze waarop gestreefd wordt de effecten te bereiken ("Wat gaan we ervoor doen?")
 - de baten en lasten per programma ("Wat mag dat kosten?")
2. De paragrafen vast te stellen waarin de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de lokale heffingen zijn vastgelegd inclusief,
 - het laten vervallen van de paragraaf Wendbaarheid en weerbaarheid en de inhoud op te nemen in de paragraaf Weerstandsvormen en risicobeheersing, dit in afwijking van de financiële verordening.
 - De normering voor de financiële kengetallen gelijkstellen aan de normen van de toezichthouder overeenkomstig het gemeenschappelijk toezichtkader van de provincies.
3. Het geactualiseerd financieel beeld ten opzichte van de Voorjaarsnota 2022 vast te stellen, zoals verwerkt in de Programmabegroting 2023, zoals opgenomen in de bijlage Actualisatie financieel beeld bestaande uit:
 - a. Coalitieakkoord 2022-2026 voor een bedrag van per saldo 12,058 miljoen euro (nadeel) in 2023, aflopend naar een structureel voordeel van 19,759 miljoen euro
 - b. Autonome ontwikkelingen voor een bedrag van 17,9 miljoen euro (voordeel) in 2023 en structureel nadeel van 3,1 miljoen euro
 - c. Aanvullende compensatie prijsstijgingen van in totaal € 22,2 miljoen euro (nadeel) voor 2023 en structureel € 15,4 miljoen euro (nadeel)
 - d. Uitwerking coalitieakkoord van in totaal 11,9 miljoen euro (nadeel) in 2023 aflopend naar structureel 2,5 miljoen euro (nadeel)
 - e. Actualisatie van het pakket Groei in Balans, zoals opgenomen in de bijlage Meerjarenbeeld Groei in Balans, met voor 2023 een bedrag van 25,4 miljoen euro aan begrote kosten voor het investeringspakket en dekking.
4. De investeringskredieten 2023 (vervangings- en uitbreidingsinvesteringen) vrij te geven van in totaal 183,4 miljoen euro, zoals opgenomen in de paragraaf Investeringskredieten
5. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves van per saldo 23,3 miljoen euro (nadeel) voor het jaar 2023 (bestaande uit toevoegingen aan reserves van 77,0 miljoen euro en onttrekkingen aan reserves van 100,2 miljoen euro) vast te stellen.

6. Een reserve Groei in Balans om de geoormerkte inkomsten en uitgaven van het pakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee te reserveren voor het realiseren van het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad in te stellen.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Geheimhouding

Het college heeft permanente geheimhouding opgelegd op de bijlagen Investeringsstaten bij Programmabegroting 2023 en bijlage Risicomodel bij Programmabegroting 2023 op grond van artikel 55 lid 1, artikel 86 lid 2 en artikel 25 lid 2 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b van de Wet open overheid. De raad wordt separaat gevraagd deze geheimhouding op grond van artikel 25 lid 3 Gemeentewet in de eerstvolgende raadsvergadering te bekrachtigen.

In de investeringsstaten staan gespecificeerde bedragen voor investeringen voor de diverse programma's, openbaarheid van de bedragen kan bij lopende en nieuwe aanbestedingen het gemeentelijke financiële belang schaden en kan leiden tot onevenredige benadeling van de Gemeente dan wel bevoordeling van derden.

In het risicomodel staan risico's waarvan openbaarheid het gemeentelijke financiële belang kan schaden en kan leiden tot onevenredige benadeling van de Gemeente dan wel bevoordeling van derden.

Samenvatting

In de programmabegroting staan de beleidsvoornemens en de uitgaven en inkomsten van de gemeente Utrecht voor 2023 vermeld. In deze begroting is het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat' beleidsmatig en financieel vertaald. Uitgangspunt is een duurzame begroting; een begroting die financieel in evenwicht is en een toereikend weerstandsvermogen kent. Dit principe is gehanteerd bij het opstellen van deze begroting.

Aanvullend op het coalitieakkoord zijn extra middelen gereserveerd om het realiseren van de ambities uit het coalitieakkoord mogelijk te maken. Ook hebben we rekening gehouden met de actuele ontwikkelingen en knelpunten die bij het coalitieakkoord nog niet in beeld waren. Door de incidentele inkomsten uit de meicirculaire presenteren we een begroting waar tot en met 2026 onze uitgaven gedekt zijn en het weerstandsvermogen weer voldoet aan de norm van 1,0.

De inkomsten van het Rijk voor 2026 en verder zijn nog onzeker, doordat het gemeentefonds in het regeerakkoord vanaf 2026 gekort is met het oog op mogelijke verruiming van de lokale belastingheffing. De wijze waarop wordt nog nader uitgewerkt door het Rijk. Door de incidentele inkomsten uit het regeerakkoord kunnen we overeenkomstig het advies van de minister van BZK het tekort in 2026 éénmalig dekken. Vanaf 2027 laat de begroting daarom een tekort zien, dit heeft onze mogelijkheden om structureel extra middelen in te zetten beperkt.

Context

Integrale afweging

Ieder jaar presenteert het college een programmabegroting, als uitwerking van de gemaakte keuzes bij de integrale afweging in de voorjaarsnota. Ten tijde van het opstellen van de Voorjaarsnota 2022 waren de coalitieonderhandelingen echter nog in volle gang. Daarom bevatte deze nota, anders dan gebruikelijk, alleen voorstellen voor onvermijdelijke financiële ontwikkelingen en knelpunten. De integrale afweging heeft dit jaar plaatsgevonden bij het coalitieakkoord en vervolgens bij het opstellen van deze begroting op basis van de positieve resultaten uit de meicirculaire, actuele ontwikkelingen en een nadere uitwerking van het coalitieakkoord.

De uitwerking van het coalitieakkoord, samen de genoemde ontwikkelingen, worden u voorgelegd in deze programmabegroting. Met de integrale afweging en de financiële vertaling daarvan in deze programmabegroting is het meerjarenperspectief geactualiseerd. In het hoofdstuk Bestuurlijke hoofdlijn zijn de centrale keuzes uit deze begroting weergegeven.

Coalitieakkoord

Op 1 juni is het coalitieakkoord "Investeren in Utrecht: kiezen voor gelijke kansen, betaalbaar wonen en klimaat" gepresenteerd. Het akkoord richt zich op het aanpakken van de drie grote crises van onze tijd: de groeiende kansenongelijkheid, woningnood en klimaatcrisis. Deze thema's zijn de afgelopen maanden urgenter geworden zodat we juist nu moeten investeren in de stad. Daarnaast zetten we ook in op een levendige en leefbare stad en een sterke uitvoeringsorganisatie.

Ook is met een aantal financiële effecten van beleidskeuzes in het coalitieakkoord onvoldoende rekening gehouden en is een aantal uitgangspunten waarmee is gerekend binnen het investeringspakket 'Groeï in Balans' niet juist gebleken. Dit corrigeren we in deze begroting om de komende jaren een realistische uitvoering van het coalitieakkoord te borgen. Dit betreft onder andere het tempo waarin de parkeeropbrengsten kunnen worden gerealiseerd, de meerwaarde afdracht uit verkoop van corporatiewoningen die vervalt, kosten om het evenementenbeleid op het huidige niveau te houden, een start te maken met de locatieprofielen, de taskforce tijdelijk wonen en de noodzakelijke uitvoeringskracht. Ook wordt rekening gehouden met de stijgende prijzen door de indexering van de (subsidie)budgetten te verhogen en extra budget te reserveren voor de energiekosten en een reservering om extreme prijsstijgingen te kunnen compenseren.

Actuele en kenmerkende ontwikkelingen die in de begroting zijn verwerkt

Ons beleid wordt veel van buitenaf beïnvloed. De afgelopen jaren stonden in het teken van de coronacrisis, wij gaan er vanuit dat corona niet zal verdwijnen, maar dat er steeds minder maatregelen nodig voor de bestrijding ervan. Inmiddels heeft de oorlog in Oekraïne ook hier veel maatschappelijke

impact. Enerzijds door de vluchtelingenstroom en -opvang die ermee gepaard gaat, anderzijds door economische effecten van de oorlog.

De prijzen van (bouw)materialen en energiekosten blijven stijgen. Daardoor loopt de inflatie sterk op, Dit heeft veel impact op onze bewoners en partners. We hebben oog voor hen die dat nodig hebben bij te staan. Daarbij geldt wel dat reparatie van de koopkracht primair een taak van het Rijk is.

De prijsstijgingen en materiaalschaarste hebben daarnaast veel effect op projectkosten. Dit raakt (het tempo van) de ontwikkeling van de stad. De huidige krapte op de arbeidsmarkt zorgt eveneens voor risico's. Veel ondernemers in de stad kunnen niet genoeg personeel vinden en ook de gemeente Utrecht ondervindt de gevolgen van de krapte. Minder gekwalificeerd personeel betekent vaker uitstel van oplevering. Ten slotte, naast de economische onzekerheid zijn het ook op financieel gebied ongewisse tijden. Vanaf 2026 ontstaat een structureel tekort, omdat nog niet duidelijk is welke inkomsten wij van het Rijk ontvangen.

Al deze externe factoren vragen onze aandacht. We monitoren de ontwikkelingen daarom scherp en zullen bijsturen waar nodig en waar effectief.

Verbetering in de begroting

In deze programmabegroting hebben we een aantal stappen gezet gericht om de leesbaarheid te verbeteren. Door een uniforme structuur voor alle programma's te handhaven (met uitzondering van de financiële programma's) is de leesbaarheid van de begroting vergroot. De uniforme structuur voor de programma's is gebaseerd op wat we wettelijk moeten verantwoorden volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en opgebouwd aan de hand van de volgende vragen:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Wat mag dat kosten?

Deze vragen worden per programmadoelstelling beknopt en ter zake beantwoord, zodat het geheel beter te overzien is. Om de omvang te beperken laten we algemene beschrijvingen weg. Per programma zijn de belangrijkste risico's toegevoegd. Op deze wijze wordt inzicht gegeven op welke wijze wij de doelstellingen willen realiseren (prestaties), wat dit mag kosten en welke risico's daarbij horen.

Bij de Paragrafen zijn de onderdelen Weerbaarheid en Wendbaarheid, Weerstandsvermogen en Risico's samengevoegd. Ook is de leesbaarheid van de paragraaf Investerings vergroot.

Naast het vergroten van de leesbaarheid in deze begroting moet er, zoals als eerder aangegeven, nog een grote stap gezet worden om de leesbaarheid verder te vergroten en de raad beter in staat te stellen om te sturen (en verantwoorden). Een voorstel om dit bij de Programmabegroting 2024 te realiseren wordt uitgewerkt.

Invulling geven aan moties en toezeggingen

Tot slot is de programmabegroting een document waarin moties en toezeggingen van het college van B&W zijn meegenomen. In onderstaande tabel zijn de betreffende moties en toezeggingen opgenomen en is aangegeven hoe hier opvolging aan is gegeven.

Nummer	Onderwerp	Opvolging
(229/519) 21/T440	De wethouder zegt toe zich te blijven inzetten voor de leesbaarheid van de begroting (Q4 2022) en de wensen van de raad hierin mee te nemen.	Uw raad heeft op 5 juli 2022 een raadsbrief ontvangen met betrekking tot de procesverbetering begrotingsstukken. Naast de stappen die gezet zijn bij de Begroting 2023 wordt ook ingegaan op de verdere ontwikkelingen naar de Begroting 2024 toe. Ook is een planning opgenomen hoe wij uw raad meenemen in dit proces.
(230/519) 21/T439	In de volgende begroting (Q4 2022) meer informatie over de duiding van de schuldquote	Bij de begroting 2023 wordt specifiek aandacht besteed aan de duiding van de schuldquote. De informatie is opgenomen in de paragraaf financiering.

	op te nemen zodat dit meer duidelijkheid geeft aan de lezer.	
(245/519) 21/M396	M396 - Betere begroting Verbetering van de begrotingsstukken, waaronder: a. Leesbaardere en kortere begrotingsstukken met minder algemene beschrijvingen en meer inzicht in nieuwe politieke keuzes. b. Meer inzicht geven in hoe de keuzes in deze begroting verschillen ten opzichte van vorige besluiten. c. Meer inzicht geven in de meerjarige trends in de begroting. d. Meer informatie uit de begroting overbrengen aan de Raad én bewoners met verduidelijkende beelden, zoals grafieken, infographics en tabellen	In de programmabegroting 2023 hebben we een aantal verbeteringen gericht het verbeteren van de leesbaarheid en het verminderen van de omvang toegevoegd. Uw raad is in de raadsbrief Procesverbetering begrotingsstukken (5 juli 2022) hierover geïnformeerd. Na de evaluatie van de opzet van de Programmabegroting 2023 wordt een volgende stap gezet om de leesbaarheid te vergroten en de raad beter in staat te stellen om te sturen. Een voorstel daartoe wordt begin 2023 uitgewerkt
(246/519) 21/T420	M395 Utrecht standaard toegankelijk In de meerjarenbegroting 2022-2025 middelen te reserveren om een substantiële verbetering te maken in de toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed	In het coalitieakkoord is hiervoor 3 miljoen euro is gereserveerd. Dit is financieel verwerkt in de Programmabegroting 2023-2026.
(513/519) 19/M102	M102 Jaarstukken leesbaar en op hoofdlijnen. - anders vorm te geven door een gelaagdheid aan te brengen naar de mate van belangrijkheid van de informatie (per programma de hoofdzaken en later de bijzaken); - zo vorm te geven dat de leesbaarheid wordt vergroot en het inzicht in de jaarstukken toeneemt;	De Programmabegroting 2023 is aangepast, zie hiervoor de beantwoording bij motie 21/T440. De jaarstukken volgen de opzet van de begroting, waardoor deze aanpassing zichtbaar is in de Jaarstukken 2023
M167	Onderwerp: Uitvoering coalitieakkoord (M167) Toezegging: Bij programmabegroting weergave hebben van de planning van de grote opgave van het coalitieakkoord.	Voor de commissiebehandeling van de begroting wordt een uitvoeringsbrief naar de raad gestuurd met daarin welke mijlpalen er komend jaar worden verwacht voor de uitvoering van het coalitieakkoord. We informeren de raad met deze brief op hoofdlijnen en gericht op uitvoering in 2023, of verder als we dat nu al weten. De sturing en verantwoording op de uitvoering van het coalitieakkoord maken we onderdeel van de P&C-cyclus en zal onderdeel zijn van de VJN 2023.
T159	Standaardisatie in openbare ruimte mag niet ten koste gaan van beeldkwaliteit en duurzaamheid. Toezegging: Beeldkwaliteit duurzaamheid toevoegen aan brief bij PB2023 meenemen in eerder toegezegde raadsbrief voor PB2023.	De raad ontvangt hierover een raadsbrief separaat van de begroting. In de brief lichten we toe hoe we de versobering in het beheer van de openbare ruimte invullen. Hierbij gaan we in op de gevolgen voor de beeldkwaliteit, de relatie met achterstallig onderhoud, duurzaamheid en op de vraag hoe standaardisatie van materialen zich verhoudt tot circulariteit. De raad ontvangt deze brief tijdig voor de behandeling van de begroting in de raad.
T161	Onderwerp: Breng de graffiti-regeling voor bewoners terug Toezegging: Bij de PG2023 inzichtelijk maken of en hoe je dit binnen het budget kunt oplossen. raadsbrief voor PB2023.	De raad ontvangt hierover een raadsbrief separaat van de begroting. In de brief geven we aan of en hoe we een graffiti-regeling voor bewoners binnen het bestaande budget kunnen realiseren. De raad ontvangt deze brief tijdig voor de behandeling van de begroting in de raad.

Juridische context

De allocatie van middelen over het niveau van programma's en het doteren en onttrekken van middelen aan de reserve is een expliciet raadsbesluit. Het is aan de raad om toe te zien dat de

begroting reëel en structureel in evenwicht is. Dit is opgenomen in art 189 en volgende van de Gemeentewet.

Beoogd effect

Door de begroting vast te stellen stelt de gemeenteraad het beleidsinhoudelijk en financieel kader voor het jaar 2023 vast, waarmee het college toestemming heeft om de middelen uit te geven aan de afgesproken activiteiten.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

De Voorjaarsnota 2022 vastgesteld op 7 juli 2022.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De programma's vast te stellen waarin is opgenomen - de doelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten uitgedrukt in indicatoren ("Wat willen we bereiken?") - de wijze waarop gestreefd wordt de effecten te bereiken ("Wat gaan we ervoor doen?") - de baten en lasten per programma ("Wat mag dat kosten?")
Argumenten	
1.1	<u>De aangescherpte doelstellingen worden geautoriseerd</u> In het onderdeel 'Programma's, staan de beleidsvoornemens per programma. Deze dragen bij aan het realiseren van de programmadoelstellingen en de beoogde maatschappelijke effecten. Door per programma de doelstellingen en indicatoren vast te stellen wordt richting gegeven aan de realisatie van de doelstellingen en bijbehorende inzet van middelen. De doelstellingen zijn in deze begroting aangescherpt en sluiten daarmee beter aan bij de onderliggende door de raad vastgestelde visies en beleidsnota's.
1.2	<u>De uitvoering wordt geautoriseerd</u> Door per programma de voorgenomen prestaties vast te stellen autoriseert de raad het college om de programma's uit te voeren.
1.3	<u>De baten en lasten worden zo geautoriseerd.</u> Door de baten en lasten vast te stellen autoriseert u de uitgaven en inkomsten van de verschillende programma's. Daarmee krijgt het college het mandaat om deze middelen te besteden. Een totaaloverzicht van de baten en lasten per programma is het overzicht Baten en lasten.
Beslispunt	
2	De paragrafen vast te stellen waarin de beleidslijnen met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en ook de lokale heffingen zijn vastgelegd inclusief, - het laten vervallen van de paragraaf Wendbaarheid en weerbaarheid en de inhoud op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, dit in afwijking van de financiële verordening. - de normering voor de financiële kengetallen gelijkstellen aan de normen van de toezichthouder overeenkomstig het gemeenschappelijk toezichtkader van de provincies.
Argumenten	

2.1	<u>De beleidsvoornemens op gemeentebrede beleid worden zo geautoriseerd.</u> Met de (deels wettelijk verplichte) paragrafen in het onderdeel 'Paragrafen' geven wij u een aantal dwarsdoorsneden van de begroting van het gemeentelijke beleid.																												
2.2	<u>De beleidsvoornemens voor de Lokale heffingen worden zo geautoriseerd</u> In de paragraaf Lokale heffingen staan de voornemens voor de gemeentelijke belastingen en retributies toegelicht. Met het vaststellen van de paragraaf Lokale heffingen worden de beleidsvoornemens vastgesteld. De definitieve belastingen en heffingen voor 2023 worden vastgesteld in separate belastingverordeningen.																												
2.3	<u>De wendbaarheid en weerbaarheid worden hiermee in samenhang gezien toegelicht.</u> De beoordeling van de financiële positie bestaat uit twee aspecten, de wendbaarheid en weerbaarheid. Deze moeten in samenhang gezien worden om een beeld te vormen van de financiële positie van Utrecht werd in twee paragrafen toegelicht en beoordeeld. Door het samenbrengen van deze twee aspecten in één paragraaf, wordt het beeld over de financiële positie op een plek samengebracht. Dit vergroot de toegankelijkheid en leesbaarheid van de begroting. Met dit besluit wordt afgeweken van het kader uit de Financiële verordening, wat hierop wordt aangepast.																												
2.4	<u>Door de Utrechtse normering gelijk te stellen aan die van de toezichthouder wordt uniformiteit in de beoordeling gerealiseerd.</u> De provincie Utrecht hanteert als toezichthouder van de gemeente normen om de financiële positie te beoordelen. Deze normen staan opgenomen in het gemeenschappelijk financieel toezichtkader. Deze wordt door alle provincies gehanteerd. In de onderstaande tabel zijn deze normeringen weergegeven. Door de Utrechtse normering gelijk te stellen aan die van de toezichthouder wordt uniformiteit in de beoordeling gerealiseerd. De onderstaande normeringen worden op dit moment door de toezichthouder gehanteerd. <i>Tabel 2 Signaleringswaarden financiële kengetallen</i> <table><tr><th>Waarderingscijfer</th><th>Minst risicovol</th><th>Neutraal</th><th>Meest risicovol</th></tr><tr><td>Netto schuldquote</td><td><90 %</td><td>90-130 %</td><td>>130 %</td></tr><tr><td>Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen</td><td><90 %</td><td>90-130</td><td>>130 %</td></tr><tr><td>Solvabiliteitsratio</td><td>>50 %</td><td>20-50</td><td><20 %</td></tr><tr><td>Grondexploitatie</td><td><20 %</td><td>20-35</td><td>>35 %</td></tr><tr><td>Structurele exploitatieruimte (begroting)¹</td><td>>0 %</td><td>0</td><td><0 %</td></tr><tr><td>Belastingcapaciteit</td><td><95 %</td><td>95-105</td><td>>105 %</td></tr></table>	Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol	Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90 %	90-130	>130 %	Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50	<20 %	Grondexploitatie	<20 %	20-35	>35 %	Structurele exploitatieruimte (begroting) ¹	>0 %	0	<0 %	Belastingcapaciteit	<95 %	95-105	>105 %
Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol																										
Netto schuldquote	<90 %	90-130 %	>130 %																										
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90 %	90-130	>130 %																										
Solvabiliteitsratio	>50 %	20-50	<20 %																										
Grondexploitatie	<20 %	20-35	>35 %																										
Structurele exploitatieruimte (begroting) ¹	>0 %	0	<0 %																										
Belastingcapaciteit	<95 %	95-105	>105 %																										
Beslispunt																													
3	Het geactualiseerd financieel beeld ten opzichte van de Voorjaarsnota 2022 vast te stellen, zoals verwerkt in de Programmabegroting 2023, zoals opgenomen in de bijlage Actualisatie financieel beeld bestaande uit:																												

	a. Coalitieakkoord 2022-2026 voor een bedrag van per saldo 12,058 miljoen euro (nadeel) in 2023, aflopend naar een structureel voordeel van 19,759 miljoen euro b. Autonome ontwikkelingen voor een bedrag van 17,9 miljoen euro (voordeel) in 2023 en structureel nadeel van 3,1 miljoen euro c. Aanvullende compensatie prijsstijgingen van in totaal 22,2 miljoen euro (nadeel) voor 2023 en structureel 15,4 miljoen euro (nadeel) d. Uitwerking coalitieakkoord van in totaal 11,9 miljoen euro (nadeel) in 2023 aflopend naar structureel 2,5 miljoen euro (nadeel) e. Actualisatie van het pakket Groei in Balans, zoals opgenomen in de bijlage Meerjarenbeeld Groei in Balans, met voor 2023 een bedrag van 25,4 miljoen euro aan begrote kosten voor het investeringspakket en dekking.
Argumenten	
3.1	<u>Hiermee worden de beleidsvoornemens uit het coalitieakkoord 2022-2026 geautoriseerd.</u> Door het vaststellen van de beleidsmatige en financiële beleidsvoornemens autoriseert u de budgetten en investeringen uit het coalitieakkoord Investeren in Utrecht. Een akkoord waarbij de focus gericht is op het aanpakken van de drie grote crises van onze tijd: de groeiende kansenongelijkheid, de woningnood en de gevolgen van klimaatverandering. De afgelopen maanden is de noodzaak om hierin te investeren nog relevanter geworden. Daarnaast werken we aan een levendige en leefbare stad versterken we de uitvoeringsorganisatie.
3.2	<u>De verwerking van de autonome ontwikkelingen worden zo geautoriseerd.</u> De uitkomsten van de meicirculaire hebben een significante invloed op het financieel beeld. Vanuit het Rijk ontvangen we extra inkomsten uit hoofde van prijsstijgingen en groei uitgaven van het Rijk. Deze worden conform de raadsbrief Meicirculaire 2022 (5 juli 2022) verwerkt. Dit is inclusief de corresponderende posten, zoals opgenomen in het onderdeel Financiën in de bijlage Corresponderende posten. Dit zijn inkomsten Rijk voor een specifiek doel, deze worden beoordeeld in relatie tot de benodigde inzet voor dat doel. In afwijking van het coalitieakkoord wordt geen prognose opgenomen voor extra inkomsten 2026 als gevolg van een korting op het gemeentefonds uit het regeerakkoord. Er is nog steeds onduidelijkheid over hoe deze korting wordt ingevuld middels het vergroten van het lokaal belastinggebied. We kunnen op basis van de ontwikkeling uit de meicirculaire geen reële inschatting maken van de inkomsten voor het jaar 2026 en verder. Door de incidentele inkomsten uit het regeerakkoord zijn wij erin geslaagd om het structurele tekort een jaar uit te stellen. Dit is overeenkomstig het advies van de minister van BZK om het tekort in 2026 éénmalig dekken. Vanaf 2027 resteert echter een structureel tekort. Bij het opstellen van de begroting is gebleken dat in het coalitieakkoord met een aantal financiële effecten van beleidskeuzes onvoldoende rekening mee is gehouden. Dit corrigeren we in deze begroting. Daarbij is rekening gehouden met het vervallen van de meerwaarde afdracht uit verkoop van corporatiewoningen – nu het beleid is om sociale huurwoningen niet meer te verkopen (2 miljoen euro nadeel voor de exploitatiebegroting en 4 miljoen euro nadeel in het pakket Groei in Balans). Ook zijn een aantal knelpunten opgenomen: Tot slot is met de extra middelen ook een aantal knelpunten opgelost: - Bij de coalitieonderhandelingen is onvoldoende duidelijk geworden dat, door de groei van de stad en aflopende incidentele middelen, knelpunten zijn ontstaan in de uitvoering. Met name bij publiekdsdienstverlening en openbare orde en veiligheid, moesten deze knelpunten worden opgelost. Dit hebben we in de begroting alsnog gedaan. Hierbij hebben we ook

	gezorgd dat de overhead meegroeit met het daarvoor afgesproken percentage (totaal 2,9 miljoen euro). - De rijksmiddelen die we ontvangen voor de proef met centrale stemopname bij verkiezingen zijn ontoereikend voor de uitvoering hiervan. Het tekort vullen we vanuit gemeentelijke middelen aan (éénmalig 0,2 miljoen euro in 2023). Daarnaast stellen we 0,03 miljoen euro structureel beschikbaar voor het toegankelijk maken van stemlocaties. Door het vaststellen van de autonome ontwikkelingen autoriseert u de verwerking van deze ontwikkelingen in deze begroting.
3.3	<u>Hiermee wordt de begroting voor prijsstijgingen geautoriseerd.</u> De inflatie loopt dit jaar sterk op. Dit heeft ook een effect op onze uitgaven. Om realistisch te begroten wordt de generieke indexatie uit de Voorjaarsnota aangepast naar actuele indexcijfers (structureel 15,4 miljoen euro). Daarnaast reserveren voor een periode van drie jaar extra middelen voor de stijgende energiekosten (7,8 miljoen euro) en voor onvoorziene prijsstijgingen van contracten of bij partners (3 miljoen euro). Hiermee wordt de begroting voor prijsstijgingen gecompenseerd. In een aparte raadsbrief wordt u nog, zoals toegezegd, geïnformeerd over de achtergrond van de prijscompensatie.
3.4	<u>Door de uitwerking van het coalitieakkoord vast te stellen wordt het college geautoriseerd om de budgetten in te zetten voor de genoemde beleidsdoelen.</u> Zoals eerder aangegeven, is bij het nader uitwerken van het coalitieakkoord gebleken dat onvoldoende rekening is gehouden met een aantal financiële effecten van beleidskeuzes in het coalitieakkoord. Voor de onderstaande beleidsterreinen is daarom aanvullend budget beschikbaar gesteld om de ambities te kunnen realiseren: - Evenementen: extra budget beschikbaar om de huidige inzet te behouden (structureel 0,4 miljoen euro) - Locatieprofielen: om toch vaart te maken met de locatieprofielen kiezen we ervoor om tien locatieprofielen te maken (0,25 miljoen euro). Richting de Voorjaarsnota informeren wij u verder over het proces en de financiële implicaties in relatie tot de locatieprofielen. - Tijdelijk wonen: om op de korte termijn meer tijdelijke wooneenheden te realiseren is ook meer capaciteit benodigd om deze locaties ook daadwerkelijk te realiseren. (2,7 miljoen euro voor periode van 3 jaar. Door de uitwerking van het coalitieakkoord vast te stellen autoriseert u het college om de budgetten in te zetten voor de genoemde beleidsdoelen.
3.5	<u>Het pakket Groei in Balans is bijgesteld met actuele inzichten</u> Bij het nader uitwerken van het pakket Groei in Balans is een aantal uitgangspunten waarmee is gerekend binnen het investeringspakket 'Groeï in Balans' niet juist gebleken. Het pakket is daarom geactualiseerd. Daarbij realiseren we dezelfde investeringen als aangegeven in het coalitieakkoord, maar we hebben aanpassingen verwerkt op basis van de meest recente uitvoeringsplanning en de versnellingsafspraken die met het Rijk zijn gemaakt. In het coalitieakkoord hebben we in het investeringspakket ook extra middelen beschikbaar gesteld om de uitvoeringskracht van de organisatie te versterken. Bij de onderhandelingen is echter onvoldoende duidelijk geworden dat er mede door aflopende incidentele middelen ook in de basis nog financiering moest komen voor uitvoeringskracht in het ruimtelijk domein. Dit hebben we in de begroting alsnog gedaan. Tot slot zijn ten aanzien van de dekking twee belangrijke aanpassingen verwerkt: - Het vervallen van de dekking van het deel van de 4 miljoen euro door de stop op de verkoop van de sociale huurwoningen (zie ook toelichting onder

	‘Autonome ontwikkelingen’). In het coalitieakkoord was nog geen rekening gehouden met dit effect. - Het tempo waarin de extra parkeerinkomsten worden gerealiseerd, is aangepast. Dit was noodzakelijk omdat de uitbreiding van het gebied met betaald parkeren minder snel mogelijk blijkt dan aangegeven ten tijde van het opstellen van het coalitieakkoord. De aanpassingen in het parkeerbeleid zijn enerzijds ondersteunend aan de beoogde mobiliteitstransitie en maken tegelijkertijd investeringen mogelijk om de groei van de stad in balans te laten verlopen. Bijvoorbeeld door te zorgen voor voldoende groen, maatschappelijke voorzieningen en sportmogelijkheden. - Het instellen van een risicoreservering in verband met de onzekerheden rondom de inkomsten uit het nog op te zetten Fonds Bovenwijkse Voorzieningen. Een nadere toelichting is opgenomen in de bijlage Meerjarenbeeld Groei in Balans. Door het vaststellen van het pakket Groei in Balans wordt het pakket meerjarig geactualiseerd en worden de begrote inkomsten en uitgaven van 25,4 miljoen euro voor 2023.
Kanttekeningen/ Risico's	
3.1	Actuele ontwikkelingen hebben grote invloed op ons beleid. en kenmerkende ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis, de krapte op de arbeidsmarkt en onduidelijkheden met betrekking tot de inkomsten van het Rijk hebben grote invloed op ons beleid. Dit vraagt om onze nodige aandacht. We monitoren de ontwikkelingen daarom scherp en zullen bijsturen waar nodig en waar effectief.
Beslispunt	
4	De investeringskredieten 2023 (vervangings- en uitbreidingsinvesteringen) vrij te geven van in totaal 183,4 miljoen euro, zoals opgenomen in de paragraaf Investeringskredieten.
Argumenten	
4.1	Hiermee worden de investeringen voor 2023 geautoriseerd. Door het budget voor de investeringskredieten van 183,4 miljoen euro vrij te geven autoriseert u de vervangings- en uitbreidingsinvesteringen A voor 2023. Daarmee is het budget van deze investeringen beschikbaar en kan worden gestart met de uitvoering. Een totaaloverzicht van de investeringskredieten per programma zijn opgenomen in de paragraaf Investeringskredieten. De vervangingsinvesteringen B worden nu niet vrijgegeven, dit wordt in een separaat raadgevoorstel aan u voorgelegd. De routine investeringen vallen onder het mandaat van het college.
Beslispunt	
5	De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves van per saldo 23,3 miljoen euro negatief voor het jaar 2023, bestaande uit toevoegingen aan reserves van 77,0 miljoen euro en onttrekkingen aan reserves van 100,2 miljoen euro vast te stellen.
Argumenten	
5.1	De verwerkte mutaties aan reserves voor 2023 worden zo geautoriseerd. Het toevoegen en onttrekken aan reserves is een raadgevoegdheid. In het instellingsbesluit van de reserve zijn de doelstellingen, (beleids-) uitgangspunten en/of spelregels vastgesteld. Op deze wijze worden middelen gereserveerd en vervolgens ingezet voor het specifieke doel.

	In het overzicht 'Stand en mutaties reserves' zijn de begrote onttrekkingen en toevoegingen aan reserves opgenomen. Door de mutaties aan de reserves per programma vast te stellen autoriseert u het college om deze middelen in te zetten dan wel toe te voegen aan de reserve.
Beslispunt	
6	Een reserve Groei in Balans om de geormerkte inkomsten en uitgaven van het pakket Groei in Balans te egaliseren en daarmee te reserveren voor het realiseren van het pakket aan maatregelen voor de groei van de stad in te stellen.
Argumenten	
6.1	<u>Verschillen met de begrote de inkomsten en/ of uitgaven van het pakket Groei in Balans blijven beschikbaar voor de uitvoering van het pakket.</u> Het pakket Groei in Balans is een meerjarig programma om de doelstellingen uit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 te realiseren. Verschillende dekkingsbronnen maken het mogelijk om de benodigde investeringen in de stad de komende jaren te realiseren. Bij zo'n omvangrijk pakket is bijsturen voor fluctuaties van de inkomsten of het aanpassen van de planning van onderdelen het investeringspakket te verwachten. Dit heeft ook een effect op de begroting, om deze effecten binnen het pakket te behouden of op te vangen wordt een reserve Groei in Balans ingesteld. Met dit besluit wordt de reserve Groei in Balans ingesteld en de risicoreservering Groei in Balans van 5 miljoen euro toegevoegd aan deze reserves, ten laste van de Algemene dekkingsreserve.

Financiën

De begroting is het instrument van de raad waarmee hij volgens de gemeentewet richting geeft aan wat de gemeente wil bereiken, wat ze daarvoor gaat doen en wat dat mag kosten.

Vervolg

De begroting is onderdeel van de Planning & Control-cyclus, het geheel van sturing en verantwoording op de te bereiken prestaties door de gemeente. Na vaststelling wordt de begroting naar Gedeputeerde Staten van Utrecht gestuurd, die toezichthouder is

Participatie

Er heeft geen participatie plaatsgevonden.

Communicatie

Naast de beleidsinhoudelijke begroting is er een bewonersssamenvatting die in één oogopslag aan bewoners, bedrijven en instellingen laat zien hoe de gemeentebegroting is opgebouwd.

Niet-Referendabel

Op dit raadsbesluit is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht niet van toepassing, omdat het een raadsbesluit betreft over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening (artikel 3 lid 2 onder d Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Programmabegroting 2023

Bijlagen informatief

- GEHEIM Risicomodel
- GEHEIM Investeringsstaten bij Programmabegroting 2023
- Investeringsstaat Groei in Balans Programmabegroting 2023
- Subsidiestaat 2022 en subsidiestaat 2023

- Bewonerssamenvatting